

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور

۵۸. بیمه‌های تجاری

مقدمه

بیمه‌های تجاری، برخلاف بیمه‌های اجتماعی که مبتنی بر هزینه‌های دولت است، جزء فعالیت‌های بخش خصوصی محسوب می‌شوند و از این نظر نباید جایگاه خاصی در بودجه عمومی کشور داشته باشد، اما وجود برخی احکام و درآمدها به‌ویژه در مورد رشته بیمه شخص ثالث موجب شده است تا این بیمه‌ها نیز در بررسی لایحه بودجه مورد بررسی قرار بگیرد. پنج بند ذیل اصلی‌ترین بندهای مرتبط با موضوع بیمه‌های تجاری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ می‌باشد:

۱. بندهای «ه» و «ح» تبصره «۱۴»

با وجود اجباری بودن اخذ بیمه شخص ثالث حدود ۴۰ درصد از وسایل نقلیه همچنان تحت پوشش این بیمه قرار ندارند^۱ و می‌توان اصلی‌ترین دلیل این امر را بالا بودن حق بیمه این رشته بیمه قلمداد کرد. قابل ذکر است بیمه شخص ثالث حدود ۴۱ درصد حق بیمه تولیدی و نیز خسارت کل صنعت بیمه را شامل می‌شود^۲ و بنابراین احکام مؤثر بر آن کل صنعت بیمه را تا حد زیادی مورد تأثیر قرار می‌دهد.

نکته قابل تأمل در مورد حق بیمه‌های دریافتی آن است که به جای آنکه حق بیمه‌های دریافتی برای تأمین پوشش ریسک و خسارت ناشی از وسایل نقلیه استفاده شود بخش قابل توجهی از آن به مصرف وظایف حاکمیتی دولت می‌رسد. در ذیل به موارد فوق اشاره می‌شود:

۱. واریز ۵ درصد حق بیمه تولیدی به صندوق تأمین خسارات بدنی براساس ماده (۱۱) قانون مربوطه^۳ برای رانندگان فاقد بیمه‌نامه یا فراری،
۲. واریز ۲۰ درصد سود عملیات بیمه‌ای براساس ماده (۲۷) قانون مربوطه^۴ برای نیروی انتظامی و وزارت راه و ترابری در جهت کاهش حوادث رانندگی و خسارت‌های آن،^۵

معاونت پژوهش‌های
اقتصادی
دفتر: مطالعات اقتصادی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۲۰۱۴۱۲۴

تاریخ انتشار:

۱۳۹۳/۱۰/۳۰

۱. سالنامه آماری صنعت بیمه ۱۳۹۲، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۳.

۲. عملکرد رشته‌ها در بازار بیمه (آمار تجمیعی تا پایان مهرماه ۱۳۹۳)، بخش آمار سایت رسمی بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران به آدرس: www.centinsur.ir

۳. قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث، مصوب ۱۶ تیرماه ۱۳۸۷ کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی و تأیید ۱۳۸۷/۵/۱۶ شورای نگهبان.

۴. همان.

۵. شرکت‌های بیمه موظفند بیست درصد (۲۰٪) از سود عملیات بیمه‌ای خود در بخش بیمه شخص ثالث وسایل نقلیه موضوع این قانون را به حسابی که از طرف بیمه مرکزی ایران تعیین می‌شود واریز نمایند. بیمه مرکزی ایران موظف است با همکاری وزارت راه و ترابری و راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، مبالغ مذکور را در اموری که موجب کاهش حوادث رانندگی و خسارت‌های ناشی از آن می‌شود هزینه نماید. نحوه تعیین سود عملیات بیمه‌ای رسته‌های مذکور به پیشنهاد بیمه مرکزی ایران پس از تأیید شورای عالی بیمه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید. وضع هرگونه عوارض دیگر بر بیمه موضوع این قانون ممنوع می‌باشد.

۳. واریز ۱۰ درصد از حق بیمه تولیدی بابت ارتقای کیفیت خدمت‌رسانی در امر حمل‌ونقل به‌منظور تخصیص آن به نیروی انتظامی براساس قوانین بودجه (از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱) که این میزان در قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ به ۲ هزار میلیارد ریال تغییر یافته است.

۴. واریز ۱۰ درصد حق بیمه تولیدی براساس بند «ب» ماده (۳۷) قانون برنامه پنجم توسعه به حساب خزانه‌داری کل کشور برای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در جهت درمان فوری و بدون قیدوشرط مصدومین حوادث و سوانح رانندگی،
۵. واریز مالیات بر ارزش‌افزوده براساس قانون مالیات بر ارزش‌افزوده.

بدین ترتیب حدود ۳۲ درصد از اصل حق بیمه‌های دریافتی و ۲۰ درصد سود حاصله بیمه شخص ثالث از شرکت‌های بیمه اخذ و برای وظایف حاکمیتی استفاده می‌شود.^۱ این درحالی است که در قانون بیمه شخص ثالث ذکر شده است: «وضع هرگونه عوارض دیگر بر بیمه موضوع این قانون ممنوع می‌باشد». در نتیجه غیر از موارد (۱) و (۲) که در قانون مربوطه ذکر شده است، افزودن عوارض دیگر خلاف قانون مربوطه صورت گرفته است.

باید توجه داشت هر ساله با افزایش نرخ دیه میزان حق بیمه نیز افزایش یافته و بدین ترتیب بر هزینه‌های خانوار (به‌طور مستقیم برای دارندگان وسایل نقلیه و غیرمستقیم از طریق افزایش نرخ کرایه حمل‌ونقل برای همه افراد جامعه) افزوده می‌شود و در نتیجه، رفاه خانوارها کاهش می‌یابد. همچنین با افزایش حق بیمه تعداد وسایل نقلیه فاقد بیمه‌نامه شخص ثالث فزونی می‌یابد و این امر موجب می‌شود تا زیان صنعت بیمه در رشته شخص ثالث نیز افزوده شود.
بنابراین باید از تحمیل چنین هزینه‌هایی بر دوش مردم و شرکت‌های بیمه جلوگیری شود. در ادامه به تبیین دقیق این بندها پرداخته می‌شود:

الف) بند «ه» تبصره «۱۴»

شرکت‌های بیمه‌ای مکلفند مبلغ دو هزار و چهارصد میلیارد (۲,۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از اصل حق بیمه شخص ثالث دریافتی را طی جدولی که براساس فروش بیمه (پرتفوی) هریک از شرکت‌ها تعیین و به تصویب شورای عالی بیمه می‌رسد به‌صورت هفتگی به درآمد عمومی ردیف ۱۶۰۱۱۱ جدول شماره (۵) این قانون نزد خزانه‌داری کل واریز کنند. وجوه واریزی در اختیار نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران قرار می‌گیرد تا در امور منجر به کاهش تصادفات هزینه گردد. بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف به نظارت بر اجرای این بند است. وجوه واریزی شرکت‌های بیمه‌ای موضوع این بند و همچنین وجوه واریزی موضوع بند «ب» ماده (۳۷) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم جمهوری اسلامی ایران توسط شرکت‌های بیمه‌ای از درآمد مشمول مالیات شرکت‌های مذکور حذف می‌گردد.

حکم بند فوق به شکل مشابهی در قانون بودجه سال ۱۳۹۳ به تصویب رسیده است. از تغییرات اصلی رخ داده در آن نسبت به قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ رخ داده آن است که مبلغ آن از ۲ هزار میلیارد ریال به ۲ هزار و چهارصد هزار ریال رشد کرده است.

در جدول ذیل میزان حق بیمه‌های شخص ثالث طی سال‌های گذشته ارائه شده است:

۱. درصد مالیات بر ارزش‌افزوده و نیز نسبت مبلغ دو هزار میلیارد ریال واریزی به حساب نیروی انتظامی از کل حق بیمه تولیدی این صنعت در دو سال اخیر تعیین‌کننده سهم وظایف حاکمیتی از حق بیمه شخص ثالث در این دو سال است.

جدول میزان حق بیمه تولیدی بیمه شخص ثالث طی سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۹۲ (هزار میلیارد ریال)

سال	حق بیمه تولیدی بیمه شخص ثالث	رشد حق بیمه شخص ثالث (درصد)
۱۳۸۷	۱۸/۳	۲۲/۳۵
۱۳۸۸	۲۰	۹/۲۹
۱۳۸۹	۲۴/۳	۲۱/۰۵
۱۳۹۰	۳۸/۸	۵۹/۶۷
۱۳۹۱	۵۹/۶	۵۳/۶۱
۱۳۹۲	۶۹/۴	۱۶/۴۴
۱۳۹۳ (تخمینی براساس عملکرد هفت‌ماهه)	۸۲/۳	۱۸/۵۷

مآخذ: سالنامه آماری صنعت بیمه ۱۳۹۲، آمارهای فصلی سایت بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و محاسبه محقق.

با توجه به اینکه حق بیمه تولیدی رشته بیمه شخص ثالث به شکل تخمینی در سال ۱۳۹۳ حدود ۸۲ هزار میلیارد ریال بوده است بر فرض عدم رشد آن در سال ۱۳۹۴ حدود ۳ درصد و در صورت رشد حق بیمه به میزان متوسط رشد ۶ سال گذشته (۲۹/۸۵٪) حدود ۲/۴ درصد حق بیمه تولیدی این رشته بیمه به نیروی انتظامی اختصاص داده شده است که نشانگر آن است که سهم نیروی انتظامی در مقایسه با قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۱ و قبل از آن کاهش یافته است و به نظر می‌رسد بهتر است این روند کاهش سهم ادامه یابد.

در طرح الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) که بررسی و تصویب آن در مجلس شورای اسلامی صورت گرفته و برای تأیید به شورای نگهبان ارائه شده است حکم این تبصره به‌عنوان ماده (۲۰) ذکر شده است. از جمله تفاوت‌های حکم تبصره مورد بررسی با حکم آن ماده می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

۱. در طرح الحاق برخی مواد به قانون تنظیم معادل دو درصد (۲٪) اصل حق بیمه دریافتی به این حکم مرتبط است که در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ مبلغ دو هزار و چهارصد میلیارد ریال ذکر شده است، البته همچنان که محاسبات بالا نشان داد این میزان تقریباً معادل ۲ درصد اصل حق بیمه دریافتی است و در نتیجه حکم‌ها به هم نزدیک است.
۲. واریز مبالغ مذکور به خزانه‌داری کل کشور در لایحه تنظیم به شکل «ماهانه» و در لایحه بودجه به شکل «هفتگی» است. به نظر می‌رسد واریز ماهانه عملی‌تر است.

۳. در طرح نیز همانند لایحه بودجه وجوه واریزی در اختیار نیروی انتظامی قرار می‌گیرد^۳ اما در هزینه‌کرد آن عبارت «براساس موافقتنامه متبادله با معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور» ذکر شده است. به نظر می‌رسد این تأکید مناسب است تا معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی نیز نظارت مؤثرتری بر هزینه‌کرد این وجوه داشته باشد. قابل ذکر است نیروی انتظامی تاکنون گزارشی از نحوه عملکرد این وجوه ارائه نداده است.

۴. در طرح وجوه واریزی به‌عنوان «هزینه قابل قبول مالیاتی» تلقی شده، اما در لایحه بودجه «از درآمد مشمول مالیات شرکت‌های مذکور حذف می‌گردد». قابل ذکر است در قوانین بودجه سال‌های گذشته نیز این هزینه جزء هزینه‌های قابل قبول

۱. البته میزان رشد حق بیمه‌ها در کشور به‌شدت به میزان دیه در نظر گرفته شده برای خسارت‌های جانی ارتباط دارد که تصمیم‌گیری در مورد آن برعهده قوه قضائیه است. میزان رشد تولید وسایل نقلیه و نیز کشتش درآمدی خانوارها به حق بیمه تعیین شده نیز از دیگر عوامل مؤثر است.

۲. بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور ۲۴. مقایسه تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ با طرح الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، آذرماه ۱۳۹۳.

۳. در لایحه الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) این وجوه با تصویب کمیته ایمنی راه‌ها در اختیار دستگاه‌های ذی‌ربط قرار می‌گرفت.

مالیاتی محسوب می‌شد. در عین حال، دو عبارت به‌کار رفته معنای یکسانی داشته و تفاوت در بیان ندارند زیرا چه این امر در هزینه اضافه شود یا از سود^۱ کم شود و سپس مالیات پرداختی محاسبه شود نتیجه یکسان است.

۵. در طرح مذکور عبارتی به‌چشم می‌خورد که در لایحه به آن پرداخته نشده است: «وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است خسارات بدنی وارده به راننده وسایل نقلیه مسبب حادثه را تحت پوشش بیمه شخص ثالث قرار دهد». این درحالی است که این امر در قانون برنامه پنجم توسعه نیز ذکر شده بود و در حال حاضر در بیمه‌ها اعمال می‌شود و بنابراین نیازی به ذکر آن در لایحه بودجه نیست.

پیشنهاد مرکز اصلاح این بند مطابق مصوبه مجلس درباره طرح الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و ذکر عبارت «براساس موافقتنامه متبادله با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و واریز به شکل ماهیانه» است.

ب) بند «ح» تبصره «۱۴»

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است اقدامات لازم برای درمان فوری و بدون قیدوشرط مصدومین حوادث و سوانح رانندگی در همه واحدهای بهداشتی و درمانی دولتی و همچنین در مسیر اعزام به مراکز تخصصی و مراجعات ضروری بعدی را به‌عمل آورد. برای تأمین بخشی از منابع لازم جهت ارائه خدمات تشخیصی و درمانی به این مصدومین، معادل ده درصد (۱۰٪) از حق بیمه شخص ثالث، سرنشین و مازاد از شرکت‌های بیمه تجاری اخذ و به‌طور مستقیم طی قبض جداگانه به حساب درآمدهای اختصاصی نزد خزانه‌داری کل کشور به‌نام وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی واریز می‌گردد. توزیع این منابع بین دانشگاه‌های علوم پزشکی توسط وزارتخانه مذکور با تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور براساس عملکرد واحدهای فوق‌الذکر بر مبنای تعرفه‌های مصوب هر سه ماه یکبار صورت می‌گیرد. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است هزینه‌کرد اعتبارات مذکور را هر ۶ ماه یکبار به بیمه مرکزی ایران و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور گزارش نماید. شرکت‌های بیمه تجاری موظفند در پایان هر ماه نسبت به پرداخت حق بیمه دریافت شده موضوع این بند به خزانه‌داری کل کشور اقدام نمایند و هر ۶ ماه یکبار عملکرد تعداد خودروهای بیمه شده و مبالغ دریافت شده و واریز شده به خزانه‌داری کل کشور را به بیمه مرکزی ایران، وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ارسال نمایند. بیمه مرکزی ایران مسئول حسن اجرای این بند است.

براساس بند «ب» ماده (۳۷) قانون برنامه پنجم توسعه کشور باید ۱۰ درصد حق بیمه دریافتی بیمه شخص ثالث در اختیار وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی قرار گیرد تا به درمان فوری و بدون قیدوشرط مصدومین حوادث و سوانح رانندگی بپردازد. این مبلغ در قوانین بودجه سال‌های برنامه پنجم توسعه همواره در نظر گرفته شده و زمینه برای ارائه این امر میسر شده است.

اما این اولین بار است که علاوه بر ذکر این مبلغ در ردیف‌های درآمدی حکمی نیز برای آن در لایحه بودجه بیان شده است. ارائه این حکم بیشتر ناظر به بیان برخی سلسله‌مراتب پرداخت وجوه و نیز تقویت گزارش‌دهی این امر است زیرا تاکنون گزارشی از عملکرد این بند ارائه نشده است.

در طرح الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) هم به این حکم در «ماده (۲۱)» ذکر شده است. متن این بند مشابهت زیادی به ماده مذکور دارد و تنها تکلیف شرکت‌های بیمه بر ارائه عملکرد خود هر ۶ ماه یکبار که در بخش اخیر بند ذکر شده به متن ماده مربوطه در طرح تنظیم افزوده شده است.

همچنین میزان در نظر گرفته شده از حق بیمه شخص ثالث برای وزارت بهداشت و درمان در جداول درآمدی لایحه بودجه معادل ۱۵ هزار میلیارد ریال ذکر شده است. با توجه به اینکه حکم قانونی قانون برنامه پنجم توسعه و این بند بدین شکل است که

۱. مالیات بر درآمد در واقع مالیات بر سود است.

معادل ۱۰ درصد حق بیمه شخص ثالث به این امر اختصاص یابد بنابراین حق بیمه تخمینی شخص ثالث برای سال ۱۳۹۳ معادل ۱۵۰ هزار میلیارد ریال برآورد شده است.

با توجه به حق بیمه تولیدی هفت‌ماهه سال ۱۳۹۳، برای تحقق یافتن درآمد در نظر گرفته شده برای وزارت بهداشت از این محل، میزان حق بیمه تولیدی شخص ثالث در سال ۱۳۹۴ باید حدود ۸۲ درصد رشد کند که ممکن است اینگونه نباشد. در نتیجه در صورت عدم تغییر درآمد پیش‌بینی شده در جداول درآمدی لایحه ممکن است این درآمد به شکل کامل تحقق نخواهد یافت.

در نتیجه در عین حال که متن این بند برای گزارش‌دهی و دقت اجرای آن مناسب است، اما به نظر مبلغ در نظر گرفته شده برای آن در ردیف‌های بودجه‌ای بالا بوده و نیاز به تعدیل دارد.

۲. بند «ز» تبصره «۱۶»

به‌منظور تأمین کسری اعتبارات دیه محکومان معسر و مواردی که پرداخت خسارات برعهده بیت‌المال یا دولت می‌باشد، وزارت دادگستری مجاز است حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) از مازاد منابع درآمد سالانه با احتساب هزینه صندوق تأمین خسارت‌های بدنی موضوع بندهای «ه» و «و» ماده (۱۱) قانون اصلاح قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث مصوب ۱۳۸۷/۴/۱۶ را از محل اعتبارات ردیف ۴۷-۵۳۰۰۰۰ جدول شماره ۹ این قانون دریافت و هزینه نماید. مدیرعامل صندوق مزبور مکلف است با اعلام وزیر دادگستری مبلغ یاد شده را به نسبت در مقاطع سه‌ماهه در اختیار وزارت دادگستری قرار دهد.

براساس ماده (۱۰) قانون بیمه شخص ثالث، صندوق تأمین خسارت‌های بدنی «به‌منظور حمایت از زیان‌دیدگان حوادث رانندگی، خسارت‌های بدنی وارد به اشخاص ثالث که به‌علت فقدان یا افضای بیمه‌نامه، بطلان قرارداد بیمه، تعلیق تأمین بیمه‌گر، فرار کردن و یا شناخته نشدن مسئول حادثه و یا ورشکستگی بیمه‌گر قابل پرداخت نباشد یا به‌طور کلی خسارت‌های خارج از شرایط بیمه‌نامه» به‌وجود آمده است.

از حکم فوق چنین استفاده می‌شود که دارا بودن مازاد منابع صندوق بدین معناست که همه خسارت‌های مذکور توسط صندوق تأمین شده، هیچ شخصی به‌خاطر خسارت ناشی از وسایل نقلیه در زندان نیست و در عین حال درآمدی برای صندوق باقی مانده است! میزان خالص مازاد درآمد بر هزینه صندوق تأمین خسارت‌های بدنی در سال ۱۳۹۲ بالغ بر ۳ هزار میلیارد ریال بوده است.^۱

با وجود آنکه صندوق تأمین خسارت‌های بدنی دارای مازاد درآمد است، اما استفاده از این مازاد برای سایر مصارف از جمله مصارف مذکور در بند فوق ممنوع است. ممنوعیت این امر مبتنی بر مخالفت آن با فلسفه وجودی صندوق است که در تبصره «۶» ماده (۱۱) قانون مربوطه نیز به صراحت آمده است:

«مصرف درآمدهای صندوق در مواردی بجز موارد مصرح در این قانون ممنوع بوده و در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه عمومی می‌باشد».

قابل ذکر است که یکی از اصلی‌ترین منابع این صندوق ۵ درصد حق بیمه تولید بیمه شخص ثالث که بیمه‌ای اجباری نیز محسوب می‌شود، بدین ترتیب، دارندگان قانونمند وسایل نقلیه موتوری علاوه بر اینکه باید جور رانندگان فاقد بیمه‌نامه یا فراری را بکشند و ۵ درصد حق بیمه بیشتری بدهند، بلکه با تحمیل مصارف بیشتر برای صندوق مانند حکم این تبصره باید کسری اعتبارات دیه محکومان معسر و مواردی که پرداخت خسارات برعهده بیت‌المال یا دولت می‌باشد، را نیز تأمین کنند.

۱. سالنامه آماری صنعت بیمه ۱۳۹۲، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

بنابراین بهتر است در صورتی که صندوق تأمین خسارت‌های بدنی دارای مازاد است نرخ حق بیمه واریزی به این صندوق کاهش یابد تا منجر به کاهش حق بیمه شخص ثالث شده و میزان وسایل نقلیه بیمه شده را از ۶۰ درصد فعلی ارتقا دهد.

بدین ترتیب پیشنهاد مؤکد می‌شود که بند «ز» تبصره «۱۷» حذف شود.

۳. بند «ج» تبصره «۱۴»

به هریک از وزارتخانه‌های نفت و نیرو از طریق شرکت‌های تابعه اجازه داده می‌شود هر دو ماه از هر واحد مسکونی مشترک گاز مبلغ یک هزار (۱,۰۰۰) ریال و از هر واحد مسکونی مشترک برق مبلغ پانصد (۵۰۰) ریال اخذ و نسبت به بیمه خسارات مالی و جانی اعم از فوت و نقص عضو و جبران هزینه‌های پزشکی ناشی از انفجار، آتش‌سوزی و مسمومیت مشترکین شهری و روستایی گاز و برق از طریق شرکت‌های بیمه با برگزاری مناقصه اقدام نمایند. این مبالغ جزء درآمدهای شرکت‌های ذی‌ربط وزارتخانه‌های نفت و نیرو محسوب نمی‌شود و مشمول مالیات نیست.

سابقه ورود این حکم به قوانین بودجه کشور به سال ۱۳۸۸ بازمی‌گردد که ابتدا تنها شامل مشترکین گاز شده و از سال ۱۳۸۹ مشترکین برق نیز به آن اضافه شد. قابل ذکر است میزان حق بیمه دریافتی مذکور در بند از قانون بودجه سال ۱۳۹۰ تا این لایحه یکسان است.

قابل ذکر است در حال حاضر، تعداد واحدهای مسکونی کشور حدود ۲۰ میلیون واحد است که ۷۴ درصد آن شهری و ۲۶ درصد آن روستایی است.^۱ بدین ترتیب، میزان حق بیمه‌ای که از این بند به دست می‌آید، بالغ بر ۱۷/۶ هزار میلیارد ریال است. همواره این دغدغه وجود داشته که این بند با توجه به اینکه مبلغ دریافتی از طریق مناقصه در اختیار یک شرکت بیمه قرار می‌گیرد در مورد بودجه عمومی نبوده و صرفاً به دلیل نیاز به اجازه مجلس مبنی بر اخذ مبلغی از مردم در لوایح بودجه بیان می‌شود، خوشبختانه این بند در طرح الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) به‌عنوان ماده (۱۹) ذکر شده است و تنها تفاوت آن با این حکم افزودن سکونتگاه‌های عشایری به مشمولین آن است.

هرچند این بیمه بدون بررسی منازل برای بررسی ریسک آنها صورت می‌گیرد و در نتیجه نمی‌تواند به بهبود امنیت واحدهای مسکونی از حیث خطرهای تحت پوشش کمک کند، اما با توجه به بار مالی بسیار ناچیز و مزایای این بیمه و نیز سابقه چندساله اجرای آن مورد پذیرش است.

